

Ing. Petr RAFAJ
předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

UOHSX00DHNNS

Spisová značka:

ÚOHS-L0036/2020

Číslo jednací:

ÚOHS-15274/2020/440/LSI

Brno: 29. 5. 2020

Vážená paní předsedkyně,
Vážený pane předsedo,

dovolte mi, abych se na Vás obrátil ve věci projednávání návrhu zákona o výrobcích s ukončenou životností, který je projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR jako sněmovní tisk č. 677 a návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, který byl předložen Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a je evidován jako sněmovní tisk č. 679. K uvedeným návrhům zákonům jsou navrženy pozměňovací návrhy ze strany Výboru pro životní prostředí a ze strany jednotlivých poslanců.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) vnímá navržené znění některých ustanovení pozměňovacích návrhů k předmětným zákonům jako právní úpravu silně protisoutěžního charakteru. Dovoluji si vyslovit obavu, že v případě přijetí daných ustanovení v navržené podobě může dojít k narušení soutěžního prostředí, a to nejen v České republice. Považuji za nezbytné poukázat na nejzásadnější problémy, které by schválením v tomto znění nepochybně vznikly. Upozorňuji, že trh v oblasti kolektivních správců odpadů je již výrazně koncentrován - existuje pouze jeden kolektivní správce obecně pro oblast obalových odpadů, 6 kolektivních správců pro oblast elektroodpadů (z toho dva s větším podílem na trhu, ostatní mají zanedbatelný tržní podíl).

K návrhu zákona o výrobcích s ukončenou životností uvádím, že některá ustanovení mohou významným způsobem narušit existující i potenciální hospodářskou soutěž mezi kolektivními systémy. Jeden z pozměňovacích návrhů stanoví, že oprávnění k provozování kolektivního systému bude omezeno jen na výrobce uvádějící na trh 500 tun elektrozařízení za předcházející tři kalendářní roky. K tomu lze uvést, že ustanovení představuje bezprecedentní bariéru pro vstup na trh novým kolektivním správcům, současně však zasahuje také stávající kolektivní správce (znemožňuje jim do budoucna podnikání), kteří nedosahují za zmíněných podmínek plnění povinností v množství celkem 500 tun. V dalším pozměňovacím návrhu se navrhuje snížení tohoto limitu na 200 tun, jde-li o elektrozařízení a žadatel hodlá zajišťovat kolektivní plnění povinností pouze pro skupiny elektrozařízení 3, 4 nebo 5 podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu. Tento návrh tak vůbec neřeší problematiku skupiny 6. Jakákoli limitace prostřednictvím uvedení minimálního množství výrobků uvedených na trh v rámci provozovaného kolektivního systému však omezuje tržní principy a znevýhodňuje malé výrobce a jejich tržní postavení. V případě přijetí návrhu zaniknou stávající kolektivní správci a žádní v budoucnu nemohou vzniknout. Dále uvádím, že není vhodné vztahovat podmínku hmotnosti - množství tun na všechna elektrozařízení, vzhledem k tomu, že existují kolektivní správci, kteří se specializují například na malá zařízení informačních technologií a telekomunikační zařízení a těžko by tuto podmínku mohli splnit oproti těm, kteří se specializují například na světelné zdroje (mobil v. solární panel).

Další pozměňovací návrh přenáší kontrolu povinností zpracovatelů na soukromou společnost, odnímá danou pravomoc Ministerstvu životního prostředí a uděluje jí třetí osobě. Otázkou vyvolávající nejasnosti je, kdo bude touto třetí osobou s akreditací. Navržené znění stanoví opět nové bariéry pro vstup nových kolektivních systémů, kdy například nejsou dány podmínky a okolnosti pro střet zájmů. V současné době existuje jen jediný takový subjekt, který by se dostal do monopolního postavení ve věci ověřování a s touto skutečností souvisí problémy provázanosti této osoby s některými stávajícími kolektivními systémy v ČR.

K zavedení možnosti zpětného odběru elektrozařízení lze uvést, že nově navržené znění zákona stanoví povinnost zřídit na vlastní náklady nejméně jedno místo zpětného odběru pro každou skupinu elektrozařízení, v každé obci, městském obvodu nebo městské části s počtem více než 2000 obyvatel, ve které uvádí elektrozařízení na trh. Tato povinnost by byla jen obtížně splnitelná pro nové kolektivní systémy a ty, kteří v současnosti mají malý podíl na trhu. Tím by se vytvořila další bariéra pro vstup na trh a došlo by k deformaci soutěžního prostředí. Pro vytváření bariér vstupu na trh musí existovat legitimní zájem státu, přičemž je třeba respektovat princip přiměřenosti, který zejména předpokládá, že opatření omezující základní práva či svobody nesmějí svými negativními důsledky přesáhnout klady, které představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.¹

K návrhu zákona o obalech, konkrétně k povinnosti akcionářů autorizované společnosti uvádím, že toto ustanovení není vhodné z hlediska obecné snahy národní i evropské legislativy o vyloučení střetu zájmů v dané oblasti. Úřad sdílí obavu z možného obcházení zákona v situaci, kdy je

¹ Srov. Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 83/06 ze dne 12. března 2008.

naprosto nelogické, aby daná pravidla platila pro akcionáře, ale nikoliv pro společníky. Důsledkem návrhu tak může být významné narušení existující i potenciální hospodářské soutěže.

Úřad opakovaně a dlouhodobě poukazuje na nutnost větší liberalizace na straně jedné, na druhé pak klade důraz na regulaci ze strany Ministerstva životního prostředí. Avšak navrhovaná právní úprava se jeví jako nekoncepční a protisoutěžní. Proto si Vás dovoluji požádat, abyste důkladně zvážili schválení těchto návrhů zákonů v předložených zněních a ve zněních pozměňovacích návrhů. V této souvislosti jsem ochoten sdělit členům výboru své pochybnosti k uvedené problematice na jednání výboru. Věřím, že zmíněné nedostatky návrhu zákona se podaří odstranit včas takovým způsobem, aby i nadále zůstalo zachováno zdravé soutěžní prostředí v tomto segmentu trhu.

S pozdravem

Ing. Petr Rafaj
předseda
Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Obdrží:

Vážená paní
Ing. Dana Balcarová
předsedkyně Výboru pro životní prostředí
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
Sněmovní 176/4
Praha 1, 118 26

Vážený pan
Ing. Radim Fiala
předseda Hospodářského výboru
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
Sněmovní 176/4
Praha 1, 118 26

Na vědomí:

Vážená paní
Ing. Jana Krutáková
zpravodajka návrhu zákona o výrobcích s ukončenou životností
Výbor pro životní prostředí
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

Vážený pan
Bc. František Elfmark, DiS
zpravodaj návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých
zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů
Hospodářský výbor
Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky